

1. Ahlak, insanların toplum içindeki eylemlerini ve birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemek amacıyla oluşturulmuş yazısız kurallar bütünüdür. İyi ve kötüye ilişkin bireylerden beklenen pratik davranışları, toplumun değer yargılarını ve "Ne yapmalıyım?" sorusuna verilen cevapları içerir. Etik yani ahlak felsefesi ise ahlakı kendine konu edinen felsefe disiplini. Etik, mevcut ahlaki kuralları uygulamaz ya da yeni kurallar belirlemez. Bir eylemi ahlaki kılan ölçütün neler olabileceğini, iyi ve kötünün ne anlama geldiğini, insanın eylemlerinin sonuçlarından sorumlu olup olmadığını ve bunlara benzer konuları ele alır.

Metinden yola çıkarak aşağıda verilen davranış örneklerinin ahlakın mı yoksa etiğin mi alanına girdiğini belirleyip seçiminizi gerekçesiyle yazınız.

I. Adalet kavramının temelindeki hakkaniyet ilkesini analiz etmek:

.....

.....

II. Verilen sözü tutmak ve dürüst davranmak:

.....

.....

III. Bir topluma ait geleneksel kuralları uygulamayı sürdürmek:

.....

.....

IV. Erdemli davranışlarla vicdan arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmak:

.....

.....

V. Ahlaki eylemlerin özgür bir iradeyle yapılıp yapılmadığını tartışmak:

.....

.....

2. Taklit etme insanlarda çocukluktan itibaren doğal olarak ortaya çıkar, insanları diğer hayvanlardan ayıran şey taklit etmeye yatkın olmaları ve ilk öğrendiklerini taklit yoluyla öğrenmeleridir, ayrıca bütün insanlar taklitlerden hoşlanırlar. Bunun bir göstergesi de eserlerden gelir: Görmekten rahatsız olduğumuz şeylerin birbir çizilmiş resimlerine, bakmaktan zevk alırız. Öğrenmek, sadece filozofların değil diğer insanların da en çok haz aldığı şeydir. Resimlere bakmak hoşlarına gider. Çünkü baktıkları sırada bir şeyin ne olduğunu anlayıp çıkarsama yaparlar: "Bu o!" gibi.

Aristoteles, *Poetika*

(Kısaltılmıştır.)

Aristoteles'in *Poetika* eserinden alınan metne göre estetik hazzın dayandığı temel nedir? Gerekçesiyle yazınız.

3. Bir belediyenin meclis toplantısında, şehir merkezindeki bir caddenin araç trafiğine kapatılması kararı oylamaya sunulmuştur. Meclis üyeleri bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde dile getirir.
- 1. Üye:** Eğer cadde trafiğe kapatılırsa hiçbir ayırım gözetilmeksizin tüm vatandaşların bu caddedeki mekânlara erişebilmesi için gerekli imkânlar sağlanmalıdır. Hiç kimse bu düzenleme nedeniyle dezavantajlı duruma düşmemelidir.
- 2. Üye:** Vatandaşlarımızın istedikleri yere istedikleri ulaşım aracıyla gitme tercihine müdahale etmemiz, bireylerin hareket alanını kısıtlamaktır. İnsanların ulaşım tercihleriyle ilgili seçim yapma ve karar verebilme imkânı korunmalıdır.
- 3. Üye:** Caddede bulunan esnaf ve vatandaşların mülkiyet ve ulaşım ile ilgili olarak yasalarla korunan kazanımları olduğu unutulmamalıdır. Bireylerin meşru zeminde sahip olduğu yetkiler ihlal edilmemelidir.
- 4. Üye:** Bu karar alınırken doğuracağı sonuçlar hesaplanmalıdır. Toplumsal yarar ve zarar, caddeden faydalanan her kesimin ihtiyacı ve durumu gözetilerek herkesin payına düşeni alacağı şekilde dağıtılmalıdır.
- 5. Üye:** Ortak bir kararda uzlaşmalıyız. Bu meclis çatası altında kural koyma ve yürütme yetkisini kullandığımızı ve bu yetkiden doğan sorumluluğu üstlendiğimizi unutmamalıyız.
- Metindeki her bir üyenin görüşünün “iktidar, eşitlik, özgürlük, adalet ve hak” kavramlarından hangisine dayandığını gerekçesiyle birlikte yazınız.**

4. Uzun süren ekonomik kriz ve toplumsal huzursuzluk yaşanan bir ülkede, mevcut yönetim biçimi sorgulanmaya başlanır. Ülkede bu sorunun çözümü için üç farklı bakış açısı öne çıkar:
- I. Grup: Devletin güçlü ve kararlı biri tarafından yönetilmesi gerektiğini savunur. Onlara göre toplumsal düzenin korunması ve devletin devamlılığı için yönetme yetkisi tek elde toplanmalıdır. Bu yetkiyi kullanan kişinin köklü bir aileye veya soya ait olması, yönetimde istikrar sağlayacaktır.
- II. Grup: Yönetimin bilgi ve erdem sahibi seçkin bir topluluğa bırakılmasının daha doğru olacağını ileri sürer. Onlara göre ülkeyi; eğitilmiş, deneyimli ve uzman kişiler yönetmelidir. Çünkü tüm yetkinin bir lidere verilmesi zorbalığa; liyakat ve erdemini geri planda kalmasına neden olabilir.
- III. Grup: Bu görüşlere karşı çıkar. İktidarın tek bir kişi veya ayrıcalıklı bir zümreye bırakılmasının keyfiliğe neden olabileceğini savunur. Onlara göre yönetme yetkisi halkın rızasına dayanmalıdır. Devletin varlık nedeni, bireylerin hak ve özgürlüklerini korumaktır. Bu nedenle yöneticiler halk tarafından belirlenmeli ve gerektiğinde görevden uzaklaştırılabilir.

Metinde görüşleri verilen grupların savunduğu yönetim biçimlerini aşağıdaki tabloda X ile işaretleyiniz. Bu grupların anlayışına göre yönetme yetkisinin kimde olduğunu, iktidarın kaynağını ve meşruiyetinin dayanağını tabloda ilgili yerlere yazınız.

	Monarşi	Aristokrasi	Demokrasi	Yönetme Yetkisi	İktidarın Kaynağı	Meşruiyetinin Dayanağı
I. Grup						
II. Grup						
III. Grup						

5. Tarih boyunca düşünürler, mevcut toplumsal düzeni eleştirmek ya da gelecekte yaşanabilecek tehlikelere karşı insanlığı uyarmak amacıyla çeşitli devlet tasarımları ortaya koymuşlardır. Örneğin Farabi, *Erdemli Şehir* adlı eserinde insanların yardımlaşarak gerçek mutluluğa ulaştığı, yöneticinin peygamber veya filozof gibi erdemli bir kişi olduğu, adaletin ve iyiliğin hâkim olduğu mükemmel bir toplum yapısı tasvir etmiştir. Buna karşılık George Orwell, *1984* adlı eserinde bireylerin "Büyük Birader" tarafından sürekli gözetlendiği, düşünce özgürlüğünün tamamen yok edildiği, korku ve baskının hâkim olduğu karanlık bir gelecek kurgulamıştır.

Metinde verilen eser örneklerinin hangi "hayali toplum tasarımı" türüne ait olduğunu belirleyiniz. Ardından bu iki tür arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları metinden hareketle yazınız.

Erdemli Şehir

Türü:

1984

Türü:

İki türün farklı özellikleri:

.....

İki türün benzer özellikleri:

.....

6. **Tabloda verilen özelliklerin din felsefesine mi, teolojiye mi yoksa her ikisine birden mi ait olduğunu belirleyerek tabloda ilgili yerlere "√" işareti koyunuz.**

Özellikler	Teoloji	Din Felsefesi	Teoloji ve Din Felsefesi İçin Ortak
İnançları temellendirmeyi ve savunmayı amaçlar.			
Doğmatik yaklaşımlardan kaçınır.			
Dini ve dinle ilgili konuları ele alır.			
Dinin insan yaşamındaki yerile ilgilenir.			
Belirli bir dinin öğretilerini yorumlamaya ve desteklemeye çalışır.			
Mantıksal açıklamalar ve argümanlar kullanır.			
Eleştirel, objektif ve rasyonel bir analiz yöntemini benimser.			
Belirli bir dinin öğretilerini ve uygulamalarını inceler.			
Dinin ne olduğunu ve farklı inanç sistemlerini genel bir bakış açısıyla inceler.			
İnsanın varoluşu, ahlaki sorumlulukları ve evrenin doğası gibi konularla ilgilenir.			

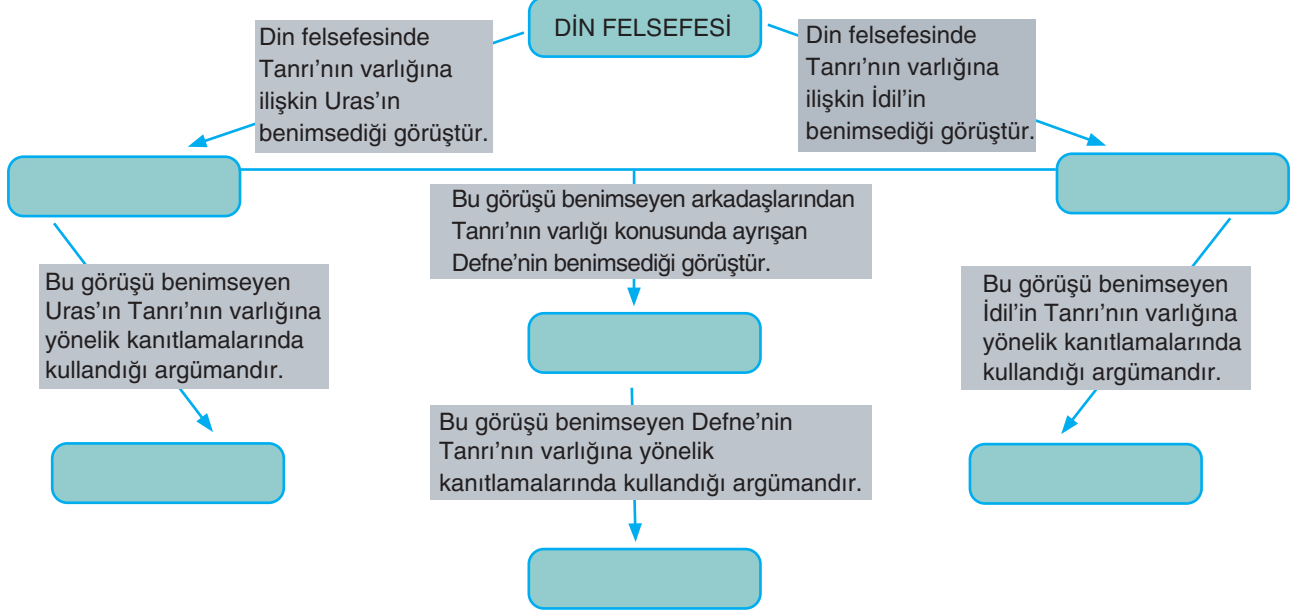
7. Din, Tanrı ve inanç konuları üzerine tartışan üç arkadaş arasında aşağıdaki konuşma geçer:

İdil: Ben bizi ve her şeyi yaratan, sonsuz güç sahibi bir Tanrı'nın var olduğuna inanıyorum. O olup biten her şeyi biliyor, bize yol göstermek için elçilerle mesajlar gönderiyor. Bu nedenle de tüm eylemlerimizden sorumluyuz. Tanrı'nın varlığını ve O'na karşı sorumluluğumu kalpten hissediyorum. Eğer Tanrı olmasaydı benim zihnimde böyle mükemmel bir varlık fikri de oluşamazdı.

Defne: Bu konuda senden çok farklı düşünüyorum. Bu dünyada nereye baksan acımasızlık ve adaletsizlik görürsün. Masum ve iyi insanlar, savunmasız küçük çocuklar, birçok canlı acı içinde. Tarif ettiğin özelliklere sahip bir yaratıcının, tüm bu acıların yaşanmasına engel olması gerekmez mi? Bu türden acılar varlığını artırarak sürdürdüğüne göre öyle bir yaratıcının varlığından söz edilemez.

Uras: Ben de İdil gibi bir yaratıcının var olduğuna inanıyorum ve Defne'nin söz ettiği gibi bu dünyada acımasızlığın da olduğunu kabul ediyorum. Ancak bazı konularda sizden farklı düşünüyorum. Mesela Tanrı'nın evrene müdahale ettiğini sanmıyorum. Tabii ki her şeyin bir nedeni olduğu gibi, sürecin en başında evrenin var olması için de bir ilk nedene ihtiyaç vardı. Bu neden Tanrı'ydı ancak onun evrenle ilişkisi buraya kadardı. Tanrı evreni yasalarıyla birlikte yarattı ve bu yasalara göre işlemek üzere kendi hâline bıraktı.

Metinden hareketle aşağıda yer alan kavram haritasındaki boşluklara uygun kavramları yazınız.

8. Bilim değişmez doğruların alanı mı, yoksa sürekli kendini yenileyen bir bilgi arayışı mıdır? Bir kariyer günü etkinliğine katılan konuşmacılar, bilimin doğasına ilişkin bu temel sorunu gündeme getirmiştir.

Kimyager Ahmet, "Bilim, doğayı anlamanın en güvenilir yoludur. Bilimsel bilgi, deney ve gözlemlerle test edilerek doğrulanır ve nesnel gerçekliği ortaya koyar. Bilimsel olarak doğrulanmış teoriler, evrensel ve genel geçer kabul edilir." diyerek görüş bildirir.

Sosyolog Elif ise "Bilimsel bilgi tarihsel süreç içinde değişebilir. Yeni araştırmalar, önceden doğru kabul edilen bilgilerin yeniden değerlendirilmesine ve geçerliliğini kaybetmesine yol açabilir. Ayrıca bilimsel çalışmalar toplumsal değerlerden bütünüyle bağımsız değildir." diyerek görüş bildirir.

Kimyager Ahmet ve sosyolog Elif'in görüşlerinin klasik ve çağdaş bilim anlayışlarından hangisini temsil ettiğini, bilginin doğası ve bilimin toplumsal rolü açısından gerekçelendirerek açıklayınız.

Kimyager Ahmet'in;

Temsil ettiği bilim anlayışı:

Bilginin doğası açısından:

Bilimin toplumsal rolü açısından:

Sosyolog Elif'in;

Temsil ettiği bilim anlayışı:

Bilginin doğası açısından:

Bilimin toplumsal rolü açısından:

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	FEL.10.5.1. Ahlak felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme a) Ahlak felsefesinin konusunu ve temel kavramlarını açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.7. Karşılaştırma KB2.10. Çıkarım Yapma
2	FEL.10.6.1. Estetik ve sanat felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme c) Estetik ve sanat felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama, SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.10. Çıkarım Yapma KB3.3. Eleştirel Düşünme
3	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme a) Siyaset felsefesinin konusunu ve temel kavramlarını açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.10. Çıkarım Yapma
4	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme b) Siyaset felsefesinin temel problemlerini açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.10. Çıkarım Yapma KB3.3. Eleştirel Düşünme
5	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme c) Siyaset felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama, SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.10. Çıkarım Yapma
6	FEL.10.8.1. Din felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme a) Din felsefesinin konusunu ve temel kavramlarını açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.7. Karşılaştırma
7	FEL.10.8.1. Din felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme b) Din felsefesinin temel problemlerini açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama, SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.7. Karşılaştırma
8	FEL.10.9.1. Bilim felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme b) Bilim felsefesinin temel problemlerini açıklar.	Alan Becerileri SBAB14. Felsefi Muhakeme (SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama) Kavramsal Beceriler (Beceriler Arası İlişkiler) KB2.7. Karşılaştırma KB2.18. Tartışma KB3.3. Eleştirel Düşünme

PUANLAMA TABLOSU								
1	2	3	4	5	6	7	8	TOPLAM
10	10	15	15	15	10	15	10	100

ÇÖZÜMLER

1. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (10 PUAN)

Verilen davranış örneklerinin hangi alana ait olduğunun (etik-ahlak) doğru yazıldığı her örnek için 1'er puan, yazılan her doğru gerekçe için 1'er puan verilir.

Verilen davranış örneklerinin tamamının ait olduğu alanın ve gerekçesinin doğru yazılması durumunda 10 tam puan verilir.

Örnek cevap:

I. Adalet kavramının temelindeki hakkaniyet ilkesini analiz etmek:

Kavramın yapısını ve özünü felsefi olarak çözümlendiği için etik alanına girer.

II. Verilen sözü tutmak ve dürüst davranmak:

Toplumda bireylerden beklenen pratik ve olgusal bir davranış ile ilgili olduğu için ahlak alanına girer.

III. Bir topluma ait geleneksel kuralları uygulamayı sürdürmek:

Toplumsal yaşamı düzenleyen yazısız kurallar bütününe dâhil olduğu ve bunu davranışa dönüştürmeyi içerdiği için ahlak alanına aittir.

IV. Erdemli davranışlarla vicdan arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmak:

Ahlaki kavramları sorgulayıp değerlendirmeye çalıştığı için etik alanına girer.

V. Ahlaki eylemlerin özgür bir iradeyle yapılıp yapılmadığını tartışmak:

Eylemlerin temelindeki özgürlük problemini kuramsal düzeyde ele aldığı için etik alanına aittir.

KISMİ CEVAP (1-9 PUAN)

Öğrencinin hangi alana ait olduğunu (etik-ahlak) doğru yazamadığı ya da cevaplamadığı verilen davranış örneği için 1 puan; doğru yazılmayan veya cevaplanmayan her gerekçe için 1 puan eksik verilir. Öğrencinin davranış örneğinin hangi alana ait olduğunu belirlemeden gerekçesini yazması mümkün değildir. Bu nedenle yalnızca gerekçenin yazılması durumunda öğrenciye puan verilmez.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Davranış örneklerinin hangi alana ait olduklarının ve gerekçelerinin yazılmaması, ilişkisiz cevap verilmesi ve boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (10 PUAN)

Öğrencinin açıklamasında değindiği kriterler için verilecek puanlar aşağıdaki gibi olacaktır:

- Estetik hazın temelinin insanın doğasında bulunan taklit (mimesis) olduğunu belirtme (3 puan)
- Gerekçe olarak taklit edilen nesne ile gerçeklik arasında bilişsel bağın (öğrenme, tanıma ve çıkarım süreçleri) bireye zihinsel bir haz verdiğini belirtme (7 puan)

Öğrenciden tüm kriterleri içeren bir açıklama yapması beklenir. Bu açıklamayı yapması durumunda öğrenciye 10 tam puan verilir.

Örnek Cevap:

Aristoteles estetik hazzı insanın doğasında bulunan taklit etme ve taklit yoluyla öğrenme eğilimine dayandırmaktadır. Bir resme bakıldığında zihin, taklit ile gerçek nesne arasında bir bağ kurar; nesneyi tanıır ve “Bu o!” diyerek çıkarımda bulunur. Bu tanıma bilişsel bir süreçtir. Dolayısıyla estetik haz, duyuusal bir hoşlanmadan çok anlama, kavrama ve öğrenmenin sonucudur.

KISMİ CEVAP (3-7 PUAN)

Öğrencinin estetik hazzın temelini taklit (mimesis) olduğunu belirtmemesi durumunda 3 puan, gerekçe olarak taklit edilen nesne ile gerçeklik arasında bilişsel bağın (öğrenme, tanıma ve çıkarım süreçleri) bireye zihinsel bir haz verdiğini belirtmemesi durumunda 7 puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Verilen kriterlere değinilmemesi, ilişkisiz cevap verilmesi ya da sorunun boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru Cevap:**TAM CEVAP (15 PUAN)**

Öğrenciye belediye meclisi üyelerinin görüşleriyle ilişkili kavramların ve bu kavramların yazılmasına dayanak oluşturan gerekçelerin tamamını doğru yazması durumunda 15 tam puan verilir.

Konuşmacıların görüşleriyle ilişkili kavramlar ve bu kavramların yazılma gerekçeleri aşağıdaki gibidir:

1. Üye: Eşitlik (1 puan)

Gerekçe: Bu üyenin görüşünde yer alan “hiçbir ayırım gözetilmemesi” ve “hiç kimsenin dezavantajlı duruma düşmemesi” ifadeleri toplumsal yaşamda bireyler arasında haklar ve olanaklar bakımından ayırım gözetilmemesi ilkesini yani eşitliği vurgulamaktadır. (2 puan)

2. Üye: Özgürlük (1 puan)

Gerekçe: Bu üyenin görüşünde yer alan “müdahale etmeme”, “seçim yapma” ve “karar verebilme” ifadeleri bireylerin baskı altında kalmadan, iradeleriyle seçim yapabilmesi ve kararlar alabilmesi anlamına gelen özgürlük kavramını işaret etmektedir. (2 puan)

3. Üye: Hak (1 puan)

Gerekçe: Bu üyenin görüşünde geçen “yasalarla korunan kazanımlar” ve “meşru zemin” ifadeleri bireyin hukuk düzeni tarafından güvence altına alınmış yetkileri olan hak kavramını işaret etmektedir. (2 puan)

4. Üye: Adalet (1 puan)

Gerekçe: Bu üyenin sözlerinde geçen “yarar ve zarar konusunda bireylerin ihtiyaçlarıyla durumlarını gözetme” ve “payına düşeni alma” ifadeleri herkesin hak ettiğini alması anlamına gelen adalet kavramına dayanmaktadır. (2 puan)

5. Üye: İktidar (1 puan)

Gerekçe: Üyenin konuşmasında geçen “kural koyma ve yürütme yetkisi” vurgusu, yönetme gücünü ifade eden iktidar kavramını işaret etmektedir. (2 puan)

KISMİ CEVAP (1-13 PUAN)

Öğrenciye üyelerin görüşleriyle ilişkili kavramların her birini yazmaması durumunda 1 puan, kavramlara dayanak oluşturan gerekçelerin her birini yazmaması durumunda ise 2 puan eksik verilir. Öğrencinin kavramı bulmadan gerekçesini yazması mümkün değildir. Bu nedenle yalnızca gerekçenin yazılması durumunda öğrenciye puan verilmez.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Konuşmacıların görüşleriyle ilişkili kavramların ve bu kavramlara dayanak oluşturan gerekçelerin yazılmaması, ilişkisiz cevap verilmesi ve boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (15 Puan)

Öğrencinin açıklamasında değindiği kriterler için verilecek puanlar tabloda belirtildiği gibi olacaktır:

	Monarşi	Aristokrasi	Demokrasi	Yönetme Yetkisi	İktidarın Kaynağı	Meşruiyetinin Dayanağı
I. Grup	X (1 puan)			Tek bir kişi (1 puan)	Liderin soylu ve köklü bir aileye mensup olması veya üstün nitelikleri (1 puan)	Devletin devamlılığı ve istikrarının tam yetkili bir güçle mümkün olması (2 puan)
II. Grup		X (1 puan)		Seçkin bir grup (1 puan)	Yönetici grubun bilgi, erdem ve liyakati (1 puan)	Toplumun ancak nitelikli kişilerin kararlarıyla en iyi şekilde yönetilebilecek olması (2 puan)
III. Grup			X (1 puan)	Halk tarafından seçilen temsilciler (1 puan)	Halk iradesi (1 puan)	Yönetme gücü ve yetkisinin halk tarafından verilmiş olması (2 puan)

Metinde grupların savunduğu yönetim biçimlerinin doğru belirlenmesi durumunda her biri için 1 puan; yönetme yetkisinin kimde olduğunun doğru belirlenmesi durumunda her biri için 1 puan; iktidarın kaynağının doğru belirlenmesi durumunda her biri için 1 puan; meşruiyetin dayanağının doğru belirlenmesi durumunda her biri için 2 puan verilir. Toplamda 15 puan verilir.

KISMİ CEVAP (1-14 PUAN)

Savunulan üç yönetim biçiminin, bu yönetim biçimlerinde yönetme yetkisinin ve iktidarın kaynağının doğru belirlenmemesi durumunda her biri için 1 puan; meşruiyetin dayanağının yazılmaması durumunda her biri için 2 puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Savunulan yönetim biçimlerinin doğru bir şekilde belirlenmemesi, yönetme yetkisinin, iktidarın kaynağının ve meşruiyetin dayanağının doğru şekilde açıklanamaması ve cevabın boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (15 PUAN)

Öğrencinin açıklamasında değindiği kriterler için verilecek puanlar aşağıdaki gibi olacaktır.

Erdemli Şehir

Türü: İstenilen ütopya örneği olduğunu belirtme (2 puan)

1984

Türü: İstenilmeyen ütopya (distopya) örneği olduğunu belirtme (2 puan)

İki türün farklı özellikleri:

İstenilen ütopyaların; gerçekleşmesi arzulan, ideal, huzurlu ve mükemmel toplumsal düzenleri (iyimser bir bakış açısıyla) betimlediğini açıklama (4 puan)

İstenilmeyen ütopyaların (distopyaların); mevcut siyasi eğilimlerin kötüye gitmesi durumunda ortaya çıkabilecek korku dolu, baskıcı ve karanlık gelecek senaryoları olduğunu (bir uyarı niteliği taşıdığını) açıklama (4 puan)

İki türün benzer özellikleri:

-Kurgusal, yani gerçekte var olmayan zihinsel tasarımlara dayanan toplum tasarısı/devlet modeli olduğunu belirtme (1 puan)

-Mevcut düzene yönelik bir eleştiri niteliği taşıdığını belirtme (1 puan)

-Gelecek öngörüsü niteliği taşıdığını belirtme (1 puan)

Öğrencilerden tüm kriterleri içeren bir açıklama yapması beklenir. Tüm kriterleri içeren açıklamayı yapması durumunda 15 tam puan verilir.

Örnek Cevap:**Erdemli Şehir**

Türü: İstenilen ütopya örneğidir.

1984

Türü: İstenilmeyen ütopya (distopya) örneğidir.

İki türün farklı özellikleri: Farabi'nin eserine bakıldığında insanların eşitlik ve barış içinde yaşadığı bir toplum düzenini kaleme aldığı görülmektedir. Buradan hareketle de söylenebilir ki istenilen ütopyalar, gerçekleşmesi arzulan, ideal ve huzurlu toplumsal düzenleri betimler. İyimser bir bakış açısına sahiptir.

George Orwell'in eserinde ise insanların daima gözetlendiği, düşünce özgürlüğünün yok edildiği, korku ve baskının hüküm sürdüğü bir devlet tasarladığı görülmektedir. Bu eserden de anlaşılacağı üzere istenilmeyen ütopyalar (distopyalar), mevcut siyasi koşulların kötüye gitmesi durumunda ortaya çıkabilecek korku dolu, baskıcı ve karanlık gelecek senaryolarıdır; bir uyarı niteliği taşırlar.

İki türün benzer özellikleri: Her iki eserin de bir toplum tasarısı olduğu metinde belirtilmiştir. Bu eserler kurgusaldır yani gerçekte var olmayan, zihinsel tasarımlara dayalı devlet modelleridir. Mevcut düzene yönelik bir eleştiri veya gelecek öngörüsü taşıma noktasında birleşirler.

KISMİ CEVAP (1-14 PUAN)

Öğrencinin Farabi'nin eserinin "istenilen ütopya" olduğunu yazmaması durumunda 2 puan; George Orwell'in eserinin "istenilmeyen ütopya (distopya)" olduğunu yazmaması durumunda 2 puan eksik verilir.

İki türdeki eserlerin farklı özellikleri olarak istenilen ütopyaların ideal, mükemmel ve iyimser tasarımlar olduğunu açıklamaması durumunda 4 puan; istenilmeyen ütopyaların (distopyaların) karanlık gelecek senaryoları ve uyarı niteliği taşıdığını açıklamaması durumunda 4 puan eksik verilir.

İki türdeki eserlerin ortak özelliği olarak kurgusal, yani gerçekte var olmayan zihinsel tasarımlara dayanan toplum tasarısı/devlet modeli olduğunu belirtmemesi durumunda 1 puan; mevcut düzene yönelik bir eleştiri niteliği taşıdığını belirtmemesi durumunda 1 puan; gelecek öngörüsü niteliği taşıdığını belirtmemesi durumunda 1 puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Verilen kriterlere değinilmemesi, ilişkisiz cevap verilmesi ve cevabın boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (10 PUAN)

Öğrenciye ait olduğu alanı doğru belirlediği her özellik için 1 puan verilir. Tüm özelliklerin ait olduğu alanları doğru belirlemesi durumunda 10 tam puan verilir.

Verilen özelliklerin ait olduğu alanlar aşağıdaki gibidir:

Özellikler	Teoloji	Din Felsefesi	Teoloji ve Din Felsefesi için Ortak
İnançları temellendirmeyi ve savunmayı amaçlar.	✓		
Dogmatik yaklaşımlardan kaçınır.		✓	
Dini ve dinle ilgili konuları ele alır.			✓
Dinin insan yaşamındaki yerile ilgilenir.			✓
Belirli bir dinin öğretilerini yorumlamaya ve desteklemeye çalışır.	✓		
Mantıksal açıklamalar ve argümanlar kullanır.			✓
Eleştirel, objektif ve rasyonel bir analiz yöntemini benimser.		✓	
Belirli bir dinin öğretilerini ve uygulamalarını inceler.	✓		
Dinin ne olduğunu ve farklı inanç sistemlerini genel bir bakış açısıyla inceler.		✓	
İnsanın varoluşu, ahlaki sorumlulukları ve evrenin doğası gibi konularla ilgilenir.			✓

KISMİ CEVAP (1-9 PUAN)

Öğrenciye ait olduğu alanı doğru belirleyemediği her özellik için 1 puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Öğrenciye özelliklerin ait olduğu alanların hiçbirini doğru belirleyememesi ve boş bırakması durumunda 0 puan verilir.

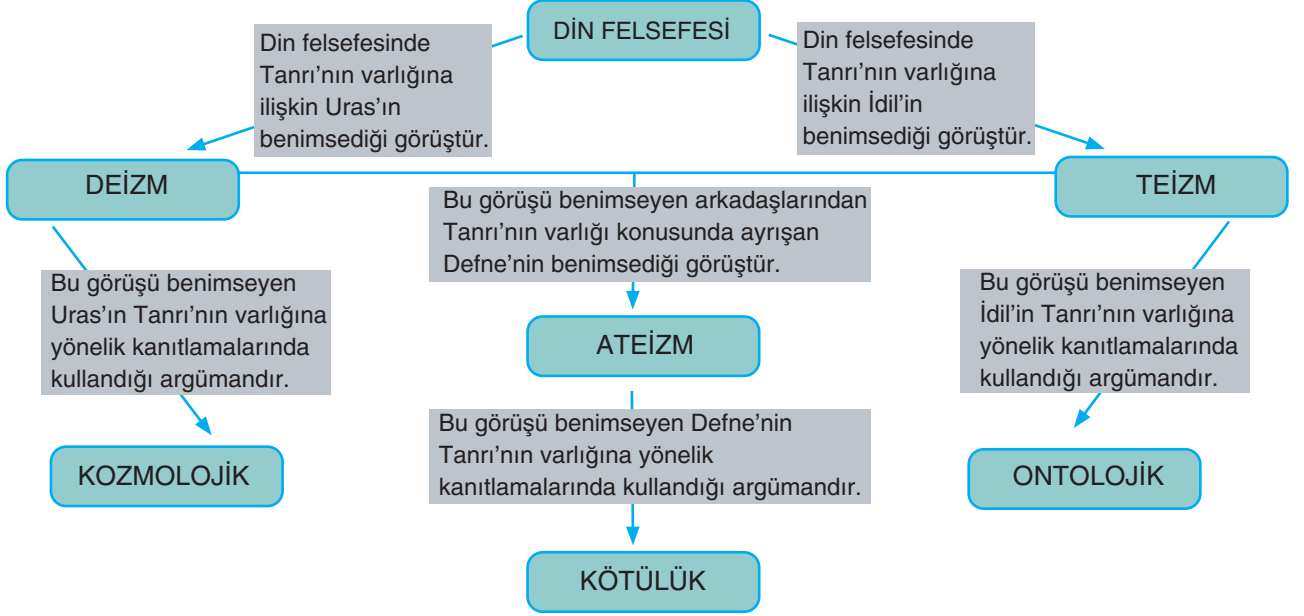
7. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (15 PUAN)

Öğrenciye kavram haritası üzerinde doğru alana ve doğru olarak yazdığı Tanrı'nın varlığına ilişkin her görüş için 2'şer puan; Tanrı'nın varlığına yönelik kanıtlamalarda kullanılan her argüman için 3'er puan verilir.

Öğrenciye görüş ve argümanların tamamını doğru yazması durumunda 15 tam puan verilir.

Kavram haritası üzerine yazılması gereken görüş ve argümanlar aşağıdaki gibidir:

KISMİ CEVAP (2-13 PUAN)

Öğrenciye kavram haritası üzerinde doğru alana ve doğru olarak yazmadığı Tanrı'nın varlığına ilişkin her görüş için 2'şer puan; Tanrı'nın varlığına yönelik kanıtlamalarda kullanılan her argüman için 3'er puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Öğrenciye görüş ve argümanların hiçbirini doğru yazamaması, ilişkisiz cevap vermesi ve boş bırakması durumunda 0 puan verilir.

8. Doğru Cevap:

TAM CEVAP (10 PUAN)

Öğrencinin açıklamasında değindiği kriterler için verilecek puanlar aşağıdaki gibi olacaktır:

Kimyager Ahmet'in klasik bilim anlayışını temsil ettiğini belirtmesi durumunda 1 puan; bilginin doğası açısından bilimsel verilerin kesin, değişmez, deneysel yöntemle kanıtlanabilir olduğunu belirtmesi durumunda 2 puan; bilimin toplumsal rolü açısından bilim insanlarının toplumsal değer ve normlardan bağımsız çalışmalar yürüttüğünü belirtmesi durumunda 2 puan verilir.

Sosyolog Elif'in çağdaş bilim anlayışını temsil ettiğini belirtmesi durumunda 1 puan; bilginin doğası açısından bilimsel bilginin değişebilir, gelişmeye açık ve yeni bulguların daha önce doğru kabul edilen bilgilerin yeniden değerlendirilmesine ya da geçersiz sayılmasına yol açabileceğini belirtmesi durumunda 2 puan; bilimin toplumsal rolü açısından bilimsel çalışmaların, kültürel koşullardan ve toplumsal ihtiyaçlardan etkilenebileceğini belirtmesi durumunda 2 puan verilir.

Öğrencilerden tüm kriterleri içeren bir açıklama yapması beklenir. Bu açıklamayı yapması durumunda 10 tam puan verilir.

Örnek Cevap:**Kimyager Ahmet'in;**

Temsil ettiği bilim anlayışı: Klasik bilim anlayışı

Bilginin doğası açısından: Klasik bilim anlayışında bilimsel bilgi kesin, değişmez ve evrensel kabul edilir. Deney ve gözlem yoluyla doğrulanan bilgiler gerçekliği doğrudan yansıtır ve sorgulanmaksızın geçerli sayılır.

Bilimin toplumsal rolü açısından: Klasik bilim anlayışında bilim; toplumdaki ve değer yargılarından bağımsız, nesnel bir etkinlik olarak görülür. Bu nedenle bilimsel bilgi sosyal değerlerden etkilenmez.

Sosyolog Elif'in;

Temsil ettiği bilim anlayışı: Çağdaş bilim anlayışı

Bilginin doğası açısından: Çağdaş bilim anlayışında bilimsel bilgi değişebilir ve gelişmeye açıktır. Yeni araştırmalar ve bulgular, daha önce doğru kabul edilen bilgilerin yeniden değerlendirilmesine ya da geçersiz sayılmasına yol açabilir.

Bilimin toplumsal rolü açısından: Çağdaş bilim anlayışında bilim toplumsal bağlamdan bağımsız değildir. Bilimsel çalışmalar, kültürel koşullardan ve toplumsal ihtiyaçlardan etkilenebilir.

KISMİ CEVAP (1-8 PUAN)

Öğrencinin klasik ve çağdaş bilim anlayışlarını temsil eden kişileri belirleyememesi durumunda her biri için 1 puan eksik verilir.

Bilginin doğası açısından klasik bilim anlayışında bilginin kesin ve değişmez olduğunu belirtmemesi durumunda 2 puan; çağdaş bilim anlayışında bilginin değişebilir ve gelişebilir olduğunu belirtmemesi durumunda 2 puan eksik verilir.

Bilimin toplumsal rolü açısından klasik bilim anlayışında bilimin; toplumdaki ve değer yargılarından bağımsız, nesnel bir etkinlik olduğunu belirtmemesi durumunda 2 puan; çağdaş bilim anlayışında ise bilimin toplumsal bağlamdan bağımsız olmadığını belirtmemesi durumunda 2 puan eksik verilir.

YANLIŞ CEVAP (0 PUAN)

Görüşleri temsil eden kişilerin doğru belirlenememesi, bilimin doğası ve toplumsal rolü açısından gerekçelerin doğru şekilde açıklanamaması ve boş bırakılması durumunda 0 puan verilir.